

Archivní 2257/4, 149 00 Praha 4
telefon: +420 974 847 240
e-mail: posta@nacr.cz
ID datové schránky: fe3aixh
<http://www.nacr.cz>

NACRX002CSVG

Dne: 03.10.2016 | Naše značka: NA- 3073-5/04-2016 | Vyřizuje/tel.: Zítek / 974 847 419
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Varšava, Polsko

ÚČEL CESTY: účast na X. letní škole moderní historie Ústavu národní paměti (X Letnia Szkoła Historii Najnowszej Instytutu Pamięci Narodowej)

ÚČASTNÍCI CESTY: Mgr. Adam Zítek

ZPRÁVU PODÁVÁ: Mgr. Adam Zítek

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Instytutu Pamięci Narodowej

TRVÁNÍ CESTY: 11. 09. 2016 – 18. 09. 2016

DATUM VYHOTOVENÍ: 03. 10. 2016

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ: Cestu jsem zahájil dne 11. 9. 2016 na Hlavním nádraží v Praze, odkud jsem v 22:00 hod. odjel vlakem do Varšavy, příjezd na místo: 12. 9. 2016 v 06:59 hod. Letní škola se odbývala v hotelu v Palczewě asi 100 km od Varšavy, dopravu na místo zajišťoval pořadatel autobusem. Výjezd z Varšavy byl naplánován na 12:00 hod., po příjezdu do Palczewa následoval oběd. Veškeré stravování i ubytování zajišťoval pořadatel. Po obědě byla za účasti ředitele IPN dr. Jarosława Szarka zahájena X. letní škola moderní historie IPN. Po zahájení podle programu následovala přednáška prof. Marka Kornata a seminář, během kterého účastníci školy prezentovali výsledky svého výzkumu.

Ve dnech 13. 9. 2016 – 16. 9. 2016 probíhal program letní školy.

Přibližný časový harmonogram (v jednotlivých dnech se mírně lišil):

- 8:00 – snídaně
- 9:00 – přednášky či workshopy
- 13:00 – oběd
- 14:00 – přednáška
- 16:00 – seminář
- 20:00 – večeře

ČÁST ODBORNÁ: Účastníci školy měli jedinečnou příležitost vyslechnout si odborné přednášky předních polských historiků, kteří se zabývají moderní historií, na X. letní škole IPN konkrétně přednášeli: prof. Marek Kornat, dr. Łukasz Kamiński, prof. Antoni Dudek, prof. Andrzej Paczkowski, prof. Rafał Stobiecki, prof. Rafał Wnuk, prof. Grzegorz Motyka a prof. Andrzej Friszke. Většina referátů se týkala polských dějin, některé přednášky ale byly věnovány i historii jiných evropských zemí. Kromě velice přínosného odborného výkladu nechyběla ani reflexe archivních pramenů nejen v Polsku, ale i v dalších zemích Evropy.

Přiblížením archivních materiálů uložených v Archivu IPN se ve své přednášce zabýval dr. Mariusz Żuławnik z centrálního archivu IPN ve Varšavě. Posluchači byli seznámeni s celkovou strukturou IPN, která je velmi rozsáhlá (centrála, 11 poboček, 6 oddělení). Přínosné bylo rovněž seznámení se s procesem zpřístupňování archivních materiálů, především pak rozdíly mezi postupy v České republice (v Polsku je pro přístup k archivním materiálům vyžadováno doporučení odborné vědecké instituce). Velkou pozornost IPN věnuje digitalizaci archiválií, které – jak dr. Żuławnik zmínil – sice jsou dostupné na internetovém úložišti, na rozdíl od české internetové badatelný ale je studium materiálů možné pouze v badatelnách IPN. Příspěvek dr.

Żuławnika se dále zabýval tvořením databáze polských občanů deportovaných do SSSR a dokumentací sovětských represí. IPN se v tomto směru snaží spolupracovat s archivy a odpovědnými institucemi v Rusku, Bělorusku, Ukrajině, ale též např. v Kazachstánu. Do těchto zemí jsou organizovány pracovní cesty s cílem získat příslušné archivní materiály, v některých zemích ale chybí potřebná vstřícnost ke spolupráci. Databáze obětí sovětských represí je dostupná na stránkách IPN. Zmíněna byla rovněž dokumentace zločinů nacistických. Posлуhači byli v tomto ohledu seznámeni s kartotékou z Bad Arolsen, jejíž elektronickou kopií IPN disponuje. Jedná se o velice rozsáhlou kartotéku vzniklou v roce 1955, která obsahuje údaje o obětech koncentračních táborů, gestapa, táborů nucené práce apod.

Za velice užitečné považují rovněž workshopy, které byly součástí letní školy. Přípravou referátu a jeho prezentací se zabýval workshop dr. Rafała Stefańskiego, během kterého účastníci uslyšeli mnoho cenných rad na téma vystupování. Další workshop se věnoval orální historii, v němž Anka Grupińska představila základní postupy při využívání této metody, konkrétní příklady, metodiku apod.

Velkou část programu letní školy zaujímaly semináře, které vedl dr. Władysław Bułhak. Cílem seminářů bylo nejen prezentovat výsledky výzkumu, ale rovněž vést odbornou diskusi na představené téma a získat tak určitou reflexi. Dne 13. 9. 2016 jsem vystoupil s referátem na téma: *Antykomunistyczny ruch oporu w Czechosłowacji i Polsce – zarys problematyki w miastach Toruń i Żatec* (Protikomunistický odboj v Československu a Polsku – nástin problematiky v městech Toruň a Žatec).

X. letní školu moderní historie hodnotím velice pozitivně. Pro mladého začínajícího vědeckého pracovníka je to velmi přínosná zkušenost. Vzdávající zájem o tuto událost potvrzuje i vysoký počet zájemců, z nichž je vybráno pouze 20 uchazečů, mezi kterými nejsou jen historici, ale rovněž politologové, sociologové či archiváři (převážně studenti PhD.). Po úspěšném zakončení školy dostal každý účastník certifikát o absolvování školy. Přednesené referáty budou opublikovány v recenzovaném sborníku.

Kompletní program X. letní školy moderní historie IPN:

12 IX 2016, poniedziałek

12:00 – wyjazd do ośrodka (parking pod Pałacem Kultury i nauki, od strony „Kinoteki”)

14:00 – obiad

15:00–17:00 – prof. Marek Kornat – Pakt Ribbentrop-Mołotow – geneza, realizacja, konsekwencje (wykład)

17:00–17:15 – przerwa na kawę

17:15–19:45 – seminarium – dr Władysław Bułhak

- Anna Wójcik – Działalność organizacji pacyfistycznych w Europie w XIX i XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich
- Adrian Musiał – Rywalizacja polityczna w latach 1918–1939 na przykładzie Częstochowy. Strategie, narzędzia, język i programy polityczne
- Magdalena Gibiec – Działania administracji terytorialnej Małopolski Wschodniej w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego wobec nielegalnych organizacji ukraińskich w latach 1930–1935

20:00 – kolacja

13 IX 2016, wtorek

8:00 – śniadanie

9:00–13:00 – dr Rafał Stefański – Przygotowanie i prowadzenie prezentacji (warsztaty)

13:00–14:30 – przerwa obiadowa (obiad 13:15)

14.30–16.30 – dr Łukasz Kaminski – Historia, pamięć, polityka historyczna (wykład)

16.30–16.45 – przerwa na kawę

16:45–19:45 – seminarium – dr Władysław Bułhak

- Przemysław Pazik – Badanie historii myśli politycznej katolików świeckich w latach 1945–1948 – czy i jak porównywać Wschód z Zachodem?
- Sylwia Szyk – Polityka Polski wobec Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej w latach 50. XX wieku
- Kamila Świdzińska – Kwestia zjednoczenia Niemiec w publicystyce polskiej emigracji politycznej w Wielkiej Brytanii w latach 1970–1990
- Adam Zitek – Antykomunistyczny ruch oporu w Czechosłowacji i Polsce – zarys problematyki w miastach Toruń i Żatec

20:00 – kolacja

14 IX 2016, środa

8:00 – śniadanie

9:00–11:00 – dr Mariusz Żuławnik – „Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – zasób, korzystanie” (wykład)

11:00–11:30 – przerwa na kawę

11:30–13:30 – prof. Antoni Dudek – Przełom polityczny 1989 r. – geneza, przebieg, konsekwencje (wykład)

13:30–15:00 – przerwa obiadowa (obiad 13:45)

15:00–19:30 – seminarium – dr Władysław Bułhak

- Alicja Bartnicka – Aryjskie imperium SS. „Rozkaz o zaręczynach i małżeństwie” jako podstawa polityki rasowej Heinricha Himmlera

- Joanna Wolska-Zielińska – Kradzież polskich dzieci na przykładzie działalności niemieckich organizacji nazistowskich w okupowanej Polsce w latach 1940–1945. Powojenna repatriacja i rewindykacja dzieci z Niemiec
- Paweł Mrowiński – Teatralizacja terroru – egzekucje publiczne w Warszawie w latach 1943–1944
- Bartosz Janczak – Ocaleni od zagłady katyńskiej w obozie jenieckim NKWD w Gрязowcu (1940–1941)
- Krzysztof Łagojda – Sądy komunistyczne wobec ofiar Zbrodni Katyńskiej w postępowaniu o uznanie za zmarłego/stwierdzenie zgonu. Analiza historyczno-prawna
- Przemysław Mrówka – Centralny Zespół do Walki z Nadużyciami i Korupcją (1957–1958) – próba uzdrowienia Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej

20:00 – kolacja

15 IX 2016, czwartek

8:00 – śniadanie

9:00–13:00 – Anka Grupińska – Jak rozmawiać i jak zapisywać rozmowę? (warsztaty)

13.00–14.30 – przerwa obiadowa (obiad 13:15)

14:30–16:30 – prof. Andrzej Paczkowski – Aparat bezpieczeństwa w PRL – zarys syntetyczny (wykład)

16:30–17:00 – przerwa na kawę

17:00–19:00 – prof. Rafał Stobiecki – Polityka historyczna Jerzego Giedroycia (wykład)

20:00 – kolacja

16 IX 2016, piątek

8:00 – śniadanie

9:00–11:00 – prof. Rafał Wnuk – „Leśni bracia” na Litwie, Łotwie i w Estonii. Fakty, interpretacje i mity (wykład)

11:00–11:30 – przerwa na kawę

11:30–13:30 – prof. Grzegorz Motyka – Zbrodnie wołyńsko-galicyjska 1943–1945 (wykład)

13:30–15:00 – przerwa obiadowa (obiad 13:45)

15:00–17:00 – prof. Andrzej Friszke – Komitet Obrony Robotników – powstanie i działalność (wykład)

17:00–17:15 – przerwa na kawę

17:15–19:45 – seminarium – dr Władysław Bułhak

- Filip Gończyński-Jussis – „Zdobycy kosmosu”. Astronautyka sowiecka w propagandzie PRL (1957–1966)

- Aleksandra Wierzchowska – Między Kołobrzegiem a Siekierkami. Turystyka jako element polityki historycznej na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1970
- Patrycja Ratyńska – Miejsca pamięci – kreacja, funkcjonowanie i wykorzystanie w przestrzeni historycznej

20:00 – kolacja

17 IX 2016, sobota

8:00 – śniadanie

9:00–12:00 – seminarium – dr Władysław Bułhak

- Judyta Bielanowska – Tożsamość interesów aparatu partyjno-państwowego w kontekście spójności klasy rządzącej
- Witold Kunicki-Goldfinger – Sekcja Kultury Klubu Inteligencji Katolickiej w latach 70. XX wieku
- Łukasz Szkwerek – Strajk w pałacu Bismarcka. Zarys przebiegu protestu uczniów Zespołu Szkół Leśnych w Warcinie w dniach 28 października – 3 listopada 1980 r.
- Ewelina Ślęzak – Kultura niezależna Łodzi w latach 80. XX wieku. Wybrane zagadnienia

12:30 – obiad

13.30 – wyjazd do Warszawy